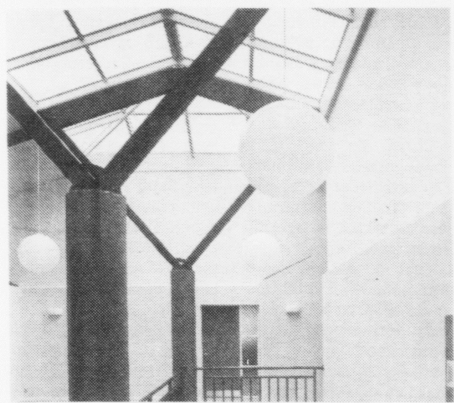

tí enn vit tala, men ov lítið gera – samhald má vera.

Tað er helst so, at sjálvdráttarlyndið og eginvildin eru okkum meir og minni í holdið borin; men tað skal tó sigast, at vit eisini í Føroyum hava mong dømi um samanhand og hvørji góð úrsli, kunnu spyrjast burtur úr tí.

Tað er eisini vert at hava í huga, at eitt av endamállum fólkaskúlans er júst hetta at geva tí einstaka næminginum samarbeiðsmøguleikar gjøgnum uppliving og sjálvsrúgvsemi, so at hann kann fáa umstøður til at menna seg í treysti til sín sjálvs og til teir móguleikar, sum eru í felagsskapinum. Høga endamálið fólkaskúlans er at fyrireika tann einstaka næmingin »til at liva við í og vera við til at taka avgerðir undir felags ábyrgd í einum fólkærðisligum samfelagi«. – Tað er ikki minst í sunnum, dagligu samstarvi við onnur, at tann einstaki næmingurin nemur samfelagsmedvit, tolerance, umbæti, neyðuga uppliving, ja stutt og greitt nakkað av teim drýbaru hugtøkum, sum standa í endamálsgrein fólkaskúlans. – Tað eru ikki minst hesar virðismiklu samarbeiðsmøguleikar, tey bæði samstarvshólini kunnu verða karmar um.

Tað er í fólkaskúlanum, at grundvøllurin undir fólkærðisnum verður lagdur. Fólkaskúlanæmingarnir í dag eiga at verða demokratarnir í morgin, tí »tað ungur nemur, hann gamalur fremur«.

Eitt sindur um Samskúlahugsanina

Samskúlin er skúli alra næminga – hann er sami skúli hjá øllum, uttan mun til, hvat tað einstaka barnið hevur fingið ella ikki fingið í vegguguva.

Samskúlin byggir á ta stóru virðingina fyrri menniskjanum, hann byggir á ábyrgd og meðábyrgd hvør fyrri øðrum – ikki minst í undirvísing- og upplivingarligum høpi, har í mesta mun verður hugsað um tørv og móguleikar hins einstaka. Í Samskúlanum eigur tí alstóru dentur at verða lagdur á at menna og laga undirvísingina, so at hvør einstakur næmingur kann fáa sum mest burtur úr skúlagongdsini.

Næmingalagað undirvísing – og ikki bert floksundirvísing – er tí eitt aðalhugtak í hesum skúlaformi.

Samskúlin byggir á eitt fúðkligt, skipað næmingasamstarv, lærarasamstarv, næminga- og foreldrasam-

starv, lærugreina- og flokksamstarv.

Dentur verður lagdur á eina meira heilsakaða/heildarundirvísing (høpi og heild) og tískil lærugreinasamstarv í hóskaði vavi fyrri tessvegna eisini at sleppa burtur úr verandi støðu, har fólkaskúlin er pettaður sundur í einar 20-30 lærugreinir/lærugreinapartar.

Dentur eigur somuleiðis at verða lagdur á samstarv millum bókligar og verkligar lærugreinir – hetta at »hugur og hond« samstarva á ein nárligan hátt.

Í Samskúlanum verður í hóskaði mun – so sum nú lærarar saman við leiðslu skúlans ynskja tað – tíð arbeitt rættiliga nógv við evnisunnandi undirvísing, við evnis- og verkætlanararbeiði. Í hesi undirvísing verða tær handligu/verkligu/skapandi lærugreinirnar meir og minni fluttar út aftur úr sergreinahlutum og settar inn í sítt nárliga høpi í sambandi við tað skipaða evnisarbeiðið, sum fer fram í samstarvshólinum.

Í hesum frálíka skúlakarmi eru móguleikar framhaldandi at hava vanliga floksundirvísing, sum um einki var hent. Men tað er einki dulmál, at Landskúlaafyrisitingin hevur havt eina miðvísu námsfrøðiliga/undirvísingarlaga ætlan í sambandi við hesa skúlabýgging, sum eg haldi, vit kunnu fegnast um í dag.

Hesin skúlakarmur er gjørdur við teirri miðvísu ætlan, at lærarar skúlans skulu fáa frægastu umstøður at royna nýggjar undirvísingarlígar leiðir, so at ein góður skúli kann gerast enn betri, og so at enn betri samsvar fer at verða millum sjálvt undirvísingarinnehaldið og teir móguleikar, sum karmurin um ein tilkan Samskúla hevur.

Tað er at vóna, at her fer at grøgva um gangandi fót, nýggjar gróður í heimligum umhvørvi, men í føroyskum jørbildi, og at komandi lærarar, ið hugar koma í praktikk, kunnu nema henda gróður og gróðurseta hann aðrastaðni í tí føroyska fólkaskúlanum.

Við hesum orðum vil eg vegna Landskúlaafyrisitingina ynskja øllum teim, sum á ein ella annan hátt verða av hesum snotuliga skúla og tí arbeði, sum her er greitt úr hondum, hjartaliga til lukku, við bøn um Guds signing og við tøkk fyrri, at eisini eg var boðin við til hesa hátíðarløtu.

P. J. Sigvardsen
deildarstjóri

100 ára gamal hugsjónarmaður

Hósdagin vóru 100 ár liðin, síðan undangongumaðurin Maurentius S. Viðstein varð føddur

-Fóru hefur skrivað neyvari um sldandi lívið í lítla høvuðsstaði Føroya fyrst í öldini, og fóru hefur lýst fríðsæla bygdarlívið betur enn hann.

Soleiðis umrøður Árni Dahl Maurentius S. Viðstein í bókmentasøgu síni.

Maurentius S. Viðstein var fjølbroyttur. Hann var hugsjónarmaður, politikari, fakfelagsmaður, handverkari, fiskimaður, virkin í fráhaldsrøsluni og ikki minst skrivaði og yrkti hann og gjørdi lög.

Hann var føddur í Havn men vaks upp í Svínáum. Bæði plássini hevur hann lýst væl og virðiliga í sínum søgum.

Sum ungur var hann fyrst við føroyskum fiskiskipum, og síðan fór hann í langfarsigling.

Hann kom tó heim aftur og fór so til verka stýrdur av sínum sosialistu hugsjónum.

Maurentius var við til at stovna føroysku fakfelagsrøsluna, og hann var eisini við til at stovna Føroya Javnaðarflokk, sum hann varformaður fyrri frá 1925 til 1934, og umboðaði flokkinn á tingi frá 1928 til 1936. Hann gekk eisini undan, tá flokkurin setti sær fyrri at geva blað út og keypti sær prentsmiðju. Sosialurin bar tá navnini Føroya Social-Demokrat, og Maurentius var fyrsti blaðstjóri, frá 1927 til 1932.

Maurentius verður allastaðni lýstur sum hugsjónarmaðurin, ið ikki ivaðist í, hvørjum hann skuldi halda við. Hann var talsmaður teirra minni mentu.

Sagt varð um hann, at hann var alt ov langt til vinstri fyrri ta offisiellu socialdemokratisku áskoðanina og tók seg so burtur úr politikki og legði rá sær sum blaðstjóri á Føroya Social-Demokrati.

Frá 1936 og til hann doyði í 1971 arbeiddi hann sum prentari og seinni sum blaðstjóri á Dagblaðnum, tó ikki sum politiskur blaðstjóri.

Í fráhaldsrøsluni var hann eisini sera virkin.

Skrivað nógv

Eftirlidin kennir óivað mest Maurentius S. Viðstein sum

rithøvund. Hann gav í 1941 út stuttsgúsavnið "Eirika", yrkingasavnið "Sól til víðar gongur" kom í 1942, og í 1970, árið fyrri, at hann doyði, kom út søgusavnið "Smásøgur úr Sundalagnum". Eftir hann liggur eisini nógv av skaldskapi í bløðum, tíðarritum og jólabókum, sum hann skrivaði nógv í.

Maurentius S. Viðstein skrivaði vakurt um heimbygðina sína í Sundalagnum. Hann sigur frá tí góða á smábygdini, hagar so nógv børn vóru send, tí foreldrin antin ikki maktu børnini, ella foreldrin fullu frá. Á smáplássunum høvdu børnini tað betri, tí har var hjartalag, og børnini

sónar og hús, teigar og tún, stovur og kroysur, sker og skip og mangt mangt annað. Hann lýsir ein bý í eini tíð, "tá ið hin prosaiski gerandisdagurin við sínum stríði og strevi aftur gjørdi um seg bæði á fiskaplássum og allastaðni," soleiðis sum høvundurin sjálvur tekur til.

Hugleiðingarnar hjá M. S. Viðstein eru ikki merktar av persónligum reypi um tað, sum høvundurin hevur verið uppi í, hevur sæð ella hoyrt, - tvørturímóti! Týðiliga leggja vit merki til, at tað er tann gløggið eygleiðarin, tann sosialt umhugsni frásøgumaðurin og tað viðkvæma skaldið, sum skrivar, sigur Martin Næs í innanginnum til bókina

"Horvnar Havnamyndir", ið er eitt savn av minnisstubbum eftir Maurentius S. Viðstein.

randi

vórðu ikki happað.

Men Havnin stóð eisini hansara hjarta nær.

- Hann skrivur um per-

HØVUÐSVINNINGUR:

Olympus μ (mju)-1
fototól 117 mm

Tann lítla kempan
(63x117 mm),
sum kann alt –

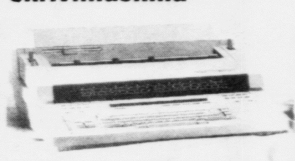
eisini taka myndir/A4 stóð
so nær sum 35 cm, frá

SMS FOTO & VIDEO

Til 19620 - Postmaga 1058 - FR-110 Tórshavn

HØVUÐSVINNINGUR:

Piano 1. elektronisk
skrivimaskina

v/ øllum hugsandi snildum

frá

Partefelagid
Petersen & Guttesen
Stígagata 11 - Box 1078 - FR-110 Tórshavn
Til 1111515999 - Telefax 17115